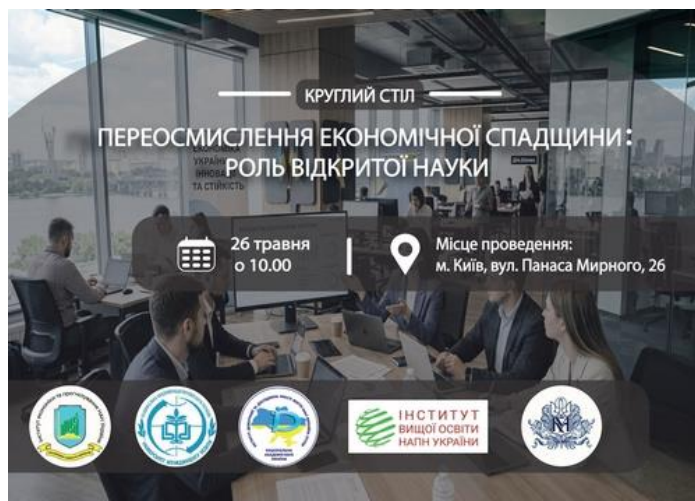

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СПАДЩИНИ: РОЛЬ ВІДКРИТОЇ НАУКИ

Ідея проведення круглого столу "Переосмислення економічної спадщини: роль відкритої науки", що 26 травня 2026 р. відбувся в Державній установі "Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України", пов'язана з дослідженнями, що ведуться в Інституті в частині вивчення економічної спадщини як основи та

передумови сучасного стану та подальшого розвитку економіки України в усіх її складових (інституційній, структурно-галузевій, просторово-територіальній, технологічно-інноваційній, організаційно-управлінській та ін.), а також із науково-дослідницькою роботою в Університеті менеджменту освіти та Інституті вищої освіти Національної академії педагогічних наук України щодо імплементації принципів та інструментів відкритої науки в науково-освітній процес.

Мета проведення круглого столу – розкрити потенціал концепту відкритої науки для розвитку історико-економічних досліджень, зокрема об'єктивізації історії, подолання стереотипів історичної пам'яті та історичних наративів тоталітаризму; виявити можливості синергії науки й освіти в консолідації українського суспільства на основі переосмислення економічної спадщини; сприяти реалізації принципів відкритої громадянської науки як важливої складової європейської інтеграції України, засобу підвищення суспільної ефективності наукової діяльності та зміцнення довіри суспільства до науки.

Співорганізаторами заходу стали: Державна установа "Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України", Інститут демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи НАН України, ДЗВО "Університет менеджменту освіти НАПН України", Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України та Національний університет "Кієво-Могилянська академія".

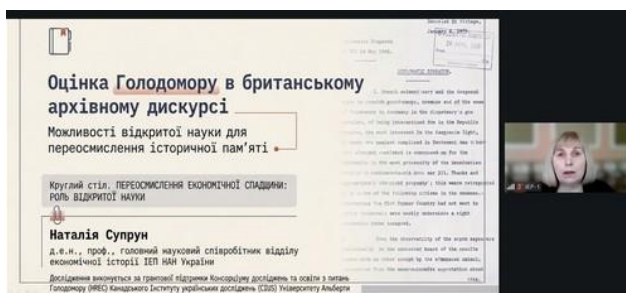
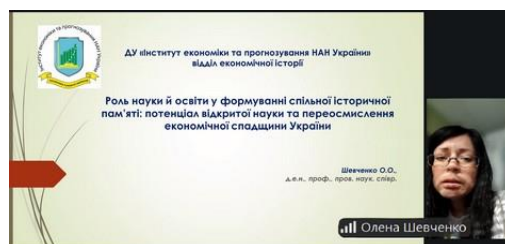
Серед учасників круглого столу – представники науково-освітньої спільноти НАН України та ЗВО з Києва, Харкова, Львова, Ужгорода, Кам'янця-Подільського, Івано-Франківська. Зокрема, крім співорганізаторів, долучилися дослідники з Національної академії статистики, обліку та аудиту,

Наукової бібліотеки імені М.В. Довнар-Запольського Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Львівського національного університету імені Івана Франка, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, Київського кооперативного інституту бізнесу і права».

Реалізація національного плану України щодо відкритої науки передбачає формування спільного простору розвитку академічної науки, освіти, державного управління, громадянського суспільства. Такий підхід визначив формат і тематичну спрямованість заходу.

Проблемно-тематичну рамку науковій дискусії задав виступ пров. наук. співр. відділу економічної історії, д.е.н., проф. **Олени Шевченко** на тему «Роль науки й освіти у формуванні спільної історичної пам'яті».

Конкретним прикладом реалізації потенціалу відкритого доступу до історичних джерел, об'єктивізації історико-економічних знань та переосмислення спадщини тоталітарних наративів став проект «Оцінка Голодомору в британському архівному дискурсі», представлений гол. наук. співроб. відділу економічної історії Інституту економіки та прогнозування НАН України, д.е.н., проф. **Наталією Супрун**.

На актуальності проблеми неповних та недостовірних даних не лише для історичних досліджень, а й для розроблення сучасної економічної та соціальної політики, наголосив зав. відділу моделювання соціально-економічних процесів і структур Інституту демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи НАН України, д. е. н., проф., член-кореспондент НАН України **Володимир Саріогло**. У доповіді «Від даних до обґрунтованих рішень: інформаційне забезпечення соціально-економічної політики України в контексті Європейського простору даних», підготовленій ним спільно з к.е.н., ст. наук. співроб. **Наталією Коржуною**, були визначені базові поняття та структурні елементи політики, що керується даними (data-driven policy), а також основні проблеми інформаційного забезпечення соціально-

економічної політики та інституційного забезпечення управління даними в Україні.

Можливості та ризики, обумовлені застосуванням сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, у системі публічного управління представила у своєму виступі доцент кафедри права та публічного управління Національної академії статистики, обліку та аудиту, к.держ.упр. **Ольга Сафронова**.

Спеціальний тематичний блок засідання був присвячений розвитку громадянської науки. Зокрема, роль неурядових організацій в реалізації принципів відкритої науки розкрила у своєму виступі ст. наук. співроб. відділу економічної історії Інституту

економіки та прогнозування НАН України, к.е.н., ст. дослідник **Леся Дідківська**.

Свідченням активного долучення громадськості до наукових досліджень та популяризації їх результатів стала презентація монографії «**Декolonізація. Есеї з України**» (видавництво «Комора», 2026),

одним із авторів якої став ст. наук. співроб. відділу економічної історії Інституту економіки та прогнозування НАН України, к.е.н. **Назар Горін**. У своєму виступі науковець представив ідею та структуру видання, докладніше зупинився на

подоланні т. зв. колоніальної оптики у трактуванні історії радянської індустріалізації, зовнішньоекономічних відносин, механізмах екстрактивної політики та їх довгострокових наслідках.

Виклики для розвитку громадянської науки в Україні в контексті реалізації структурних політик європейського дослідницького простору

охарактеризувала у своєму виступі пров. наук. співроб. відділу інноваційної політики, економіки та організації високих технологій Інституту економіки та прогнозування НАН України, д.е.н., доц. **Олена Ципліцька**.

Унікальні фонди оцифрованих першоджерел історії економічної думки України та сучасні можливості відкритого доступу до міжнародних інформаційних ресурсів представила у виступі «Цифрова трансформація

сучасної наукової бібліотеки» **Ірина Бойко** – вчений секретар Наукової бібліотеки імені М. В. Довнар-Запольського Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Дискурс щодо ресурсного забезпечення та розвитку дослідницьких компетентностей в освіті та науці поглибила у своєму виступі проректор з наукової роботи ДЗВО «Університет менеджменту освіти НАПН України»,

д.держ.упр., проф. **Ольга Петроє**. Зокрема, доповідачка охарактеризувала новітні тренди розвитку науки в контексті підвищення дослідницької спроможності та публікаційної впливовості внаслідок використання

сучасних ІКТ та ШІ, а також представила сучасні реформи оцінювання наукової діяльності в ЄС.

У дискусії взяли участь гол. наук. співр. відділу економічної теорії ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», д.е.н., доц. **Тетяна Артьомова**, проф. кафедри економіки України Львівського національного університету ім. Івана Франка д.е.н. **Лідія Гринів** та ін.

Підводячи підсумки виступів та обговорення учасники засідання констатували, що:

відкрита наука – це:

- дієвий інструмент розвитку наукових досліджень, об'єктивізації науки та посилення її суспільної ролі,
- механізм розвитку громадянського суспільства, консолідації демократії та належного врядування,
- засіб вдосконалення фахової підготовки, розвитку дослідницьких компетентностей та реалізації концепту наукової освіти;

управління даними є важливим ресурсом економічного розвитку,

а прийняття управлінських рішень на основі доказів є основою належного врядування та довіри суспільства до науки та державних інституцій.